

P E D A G O G O K N Y G A

YGA GA!

Ramunė Burškaitienė

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRIEMONIŲ KOMPLEKTO KONCEPCIJA

YGA GA!

Ikimokyklinio ugdymo(si) priemonių kompleksas parengtas vadovaujantis „Ikimokyklinio ugdymo metodinių rekomendacijų“ (2015) nuostata užtikrinti į vaiką orientuotą ugdymą. Grupuojant vaiko ugdymosi rezultatų kryptis taip pat vadovautasi „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ (2014) ir vaiko raidos pažinimo teorijomis.

Pagrindinis komplekto tikslas – padėti pedagogui kokybiškai parengti ugdymo planą ir užtikrinti kiekvienam vaikui tolygias ugdymosi galimybes, atsižvelgiant į jo individualius poreikius, taip pat padėti užtikrinant ugdymo(si) programos komponentų dermę.

LINKSMIEJI PERSONAŽAI YGA IR GA!

Į naujų atradimų ir patirčių pasaulį vaikus lydės du smagūs keturmečiai – kumelaitė YGA ir tarškutis gandras GA. Kumelaitė labai mėgsta šokti, šokinėti, šėlioti, bėgioti. Gandras ne toks šoklus, bet labai plepus – jis gali sukurti pačių įvairiausių ir keisčiausių istorijų.

Ketvirtieji gyvenimo metai – vaiko simbolinio mąstymo pradžia. Keturmetis jau pasirengęs priimti ugdymo iššūkius – kurti simbolius ir juos pritaikyti žaisdamas ir plėtodamas įvairius žaidimus. Jis visiškai pasiruošęs aktyviai lavinti smulkiają motoriką (lankstyti, plėšyti, kirpti, klijuoti, verti, užsegti, atsegti, rišti ir kt.), pasakoti įvykius, laikydamasis tinkamos laiko ir loginės sekos. Pravartu prisiminti, kad tyrinėdamas aplinką vaikas įgyja unikaliuos patirties. Kad ji klostytųsi sėkmingai, suaugusieji turi pasistengti sukurti tokią aplinką (fizinę, socialinę, emocinę), kuri leistų pastebėti kiekvieną įsimintą akimirką.

Dirbdamas su šiuo kompleksu pedagogas galės savaitės ugdymo planą rengti savarankiškai. Dėl to pedagogo knygoje pateikiami pedagoginių strategijų, atitinkančių keturmečių ugdymą, apibendrinimai.

Šioje knygoje pedagogas ras ir įvairių edukacinių idėjų rinkinį. Idėjos sugrupuotos pagal ugdymosi rezultatų kryptis, kiekvienai idėjai ar idėjų ciklui suformuluotas pedagoginis tikslas ir tikėtinas galutinis rezultatas. Ši, „kietoji“, ugdymo plano dalis turėtų tapti tam tikru orientyru, modeliuojant individualų ugdymo planą. Taip pat pristatomas savaitės ugdymo plano pavyzdys.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRIEMONIŲ KOMPLEKTĄ „YGA GA!“ SUDARO:

- Kūrybinės veiklos užduočių bloknatas (lengvai išplėšiamais lapais).
- Žaidimų knyga kūrybiškumui lavinti ir įvairioms vaiko ugdymo(si) sritims ugdyti.
- Pedagogo knyga – įvairių edukacinių idėjų, sugrupuotų pagal ugdymosi rezultatų kryptis, rinkinys.
- Pasiekimų knygelė – užduočių ir klausimų rinkinys, padėsiantis įvertinti vaiko galimybes, atpažinti pomėgius ir užfiksuoti tai, ką jis geba atlikti.

KAIP DIRBTI SU UGDYMO PRIEMONIŲ KOMPLEKTU „YGA GA!“

Kiekvienai savaitei skiriama:

- 1–2 užduotys iš kūrybinės veiklos užduočių bloknoto (1–2 lapai per savaitę, žr. lentelę) ir 2 papildomos užduotys (kiekvienam sezonui), pažymėtos pasagėlės ženklu. Tai užduotys gabesniems vaikams ugdyti, tačiau jas galima pasitelkti ir stiprinant šeimos bendradarbiavimo kultūrą. Visos užduotys suskirstytos pagal sezoniškumą (išskyrus vasarą) ir sunumeruotos (nebūtina jas atlikti iš eilės). Tam tikram metų laikui skiriamos užduotys gali ir turi būti atliekamos pagal individualų pedagogo parengtą savaitės, mėnesio ar metų ugdymo(si) planą ir jame numatytus ugdymosi veiklos tikslus bei laukiamą rezultatą.

- Pedagogo knygoje pateikiama idėjų, padedančių modeliuoti ugdymosi veiklos turinį. Kiekvienai idėjai ar idėjų ciklui yra suformuluotas tikslas ir numatytas galutinis rezultatas (orientacinio pobūdžio). Kiekvienos veiklos ir „kietosios“ ugdymo plano dalies pasiūlymai gali būti adaptuojami, perorientuojami arba keičiami, atsižvelgiant į kiekvienos vaikų grupės savitumą ir unikalius kiekvieno vaiko poreikius.
- Pasiekimų knygelėje pedagogas ras užduočių rinkinį, skirtą 18 ugdymosi sričių įvertinti. Kiekviena ugdymosi sritis turėtų būti vertinama tris kartus per metus (rudeni, žiemą, pavasarį), kad būtų galima užfiksuoti pokyčius ir jais vadovaujantis papildyti, plėsti, koreguoti individualų vaiko ugdymosi planą.
- Žaidimų knyga turėtų būti naudojama pagal poreikį. Joje tiek vaikas, tiek pedagogas ras idėjų, kaip ugdyti gebėjimą pažinti spalvas, lavinti atmintį ir matematinius įgūdžius. Knyga padės vaikams lengviau suvokti sudėtingą jausmų, emocijų ir gestų pasaulį, stiprins aplinkos pažinimo įgūdžius.

KŪRYBINĖS VEIKLOS UŽDUOČIŲ BLOKNOTAS – smagių, nuotaikingų, kūrybiškumą skatinančių užduočių rinkinys ketverių metų vaikams. Atliekdami užduotis mažieji lavins smulkiają motoriką, plėtos kalbinius įgūdžius, susipažins su formų įvairove ir patirs daug gerų emocijų. Užduotys suskirstytos pagal metų laikus. Jos pateiktos atskiruose išplėšiamuose lapuose, kad būtų patogiau išbandyti ir pritaikyti kuo įvairesnes technikas bei kūrybinei veiklai tinkamas priemones.

Bloknatas talkins diferencijuojant ir personalizuojant ugdymo(si) procesą. Vaikams, gebantiems greičiau susikaupti ir ilgiau išlaikyti dėmesį, skiriamos pasagėlės ženklu pažymėtos užduotys. Jas galima pasitelkti ir stiprinant šeimos bendradarbiavimo kultūrą. Pavyzdžiui, vaikas gali atlikti užduotis padedamas šeimos narių.

Šios paprastos priemonės padės ugdyti vaiką ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Juk nei ypatingi žaislai, nei žaidimai nepakeis paprasto ir nuoširdaus bendravimo.

PEDAGOGO KNYGA – ikimokyklinio ugdymo(si) priemonių kompleksas „YGA GA!“ skiriamas keturmečių vaikų ugdymui. Ugdant tokio amžiaus vaikus svarbu, kad veikla būtų įdomi, kad būtų laikomasi įprastos tvarkos, pastovaus dienos ritmo ir įprastų ritualų. Kai vaikas susipažįsta su veikla, nauja aplinka ir taisyklėmis, galima po truputį veiklą plėsti, įtraukiant aktyvaus aplinkos tyrinėjimo ir pažinimo elementų.

Šią knygą galima vadinti edukacinių idėjų rinkiniu, nes joje pedagogas ras įvairių pasiūlymų ugdymajai veiklai. Jie suskirstyti į tris grupes pagal ugdymosi rezultatų kryptis. Leidinyje pristatomos ir pedagoginės strategijos, padėsiančios pasirinkti tinkamiausius metodus keturmečio vaiko ugdymui, išsigrūninti metodologines nuostatas.

Vaikams rekomenduojamų grožinės literatūros kūrinių sąrašas pateikiamas čia: klase.eduka.lt

ŽAIDIMŲ KNYGA skiriama visiems, kurie mėgsta žaisti. Joje ne tik vaikai, bet ir tėvai, pedagogai ras idėjų, kaip ugdyti gebėjimą pažinti spalvas, lavinti atmintį ir matematinius įgūdžius. Knyga padės vaikams lengviau suvokti sudėtingą jausmų, emocijų ir gestų pasaulį, stiprins aplinkos pažinimo įgūdžius.

Knygoje pateikiamos šokančios kumelaitės YGOS ir kalbančio gandro GA pirštukinės figūrėlės. Žaisdamas su šiais veikėjais vaikas lavins kūrybiškumą, plėtos pasyvųjį ir aktyvųjį žodynus, galės improvizuoti, kurti įvairiausių vaidinimus. Taip vaikui bus sudarytos sąlygos įprasinti savo žinias apie pasaulį. Vienus žaidimus galima žaisti individualiai, kitus poromis arba grupėmis.

PASIEKIMŲ KNYGELĖ – užduočių ir klausimų rinkinys, skiriamas įvertinti, ką vaikas geba atlikti geriausiai. Ši knygelė – tai dokumentas, kuriame galima užfiksuoti, kuo vaikas domisi, ką geba atlikti pats ir ką atlieka kitų padedamas. Knygelė parengta vadovaujantis visuminio vertinimo principu. Vertinimo tikslas – parinkti gaires vaiko ugdymosi plano tobulinimui, padėsiančiam numatyti vaiko ugdymo(-si) perspektyvą. Kiekvienai ugdymo sričiai įvertinti skiriamos trys užduotys per metus: rudeni, žiemą, pavasarį. Leidinyje yra atmintinė, kurioje glaustai apžvelgiami keturmečio raidos dėsniniai aspektai.

Mėnuo		Užduočių skaičius per savaitę				Papildomos užduotys
		I savaitė	II savaitė	III savaitė	IV savaitė	
Ruduo	Rugsėjis	1	2	2	1	0
	Spalis	1	2	2	1	1
	Lapkritis	1	2	2	1	1
Viso užduočių per sezoną:						20

EDUKACINĖS IDĖJOS SANTYKIAMS SU KITAIŠ PLĖTOTI

POPIERINIŲ VĖLIAVĖLIŲ GIRLIANDA

TIKSLAS. Kurti jaukią aplinką, skatinančią atskleisti įvairius vaiko gebėjimus.

Popierinių vėliavėlių girliandos yra ne tik puiki edukacinė erdvė puošmena, bet ir tinkama ugdymo priemonė.

PRIEMONĖS. Lininis siūlas, popierinės, pastelinių spalvų, dekoratyvinės lipnios juostelės, žirkklės, įvairių spalvų žymekliai.

EIGA. Pirmiausia kartu su vaikais atkirpkite siūlo tiek, kad ant jo būtų galima suklijuoti tiek vėliavėlių (su maždaug 5 cm tarpeliu), kiek yra vaiko vardo raidžių, ir dar iš abiejų pusių liktų apytiksliai po sprindį siūlo (pritvirtinti, pavyzdžiui, prie vaiko spintelės, daiktadėžės, arba surišti į vieną girliandą). Tada vėliavėles suklijuokite ir užrašykite vaikų vardus (ant kiekvienos vėliavėlės po vieną raidę. Jeigu vaikai geba užrašyti vardą, tegul spalvingai jį užrašo.

Susitikdami žmonės pasisveikina, išsiskirdami – atsisveikina. Toks elgesys kuria pagarba grįstus santykius. Dirbant su ikimokyklinio amžiaus vaikais pasisveikinimo ritualai yra svarbi ugdymo dalis, nes kaip tik jie padeda sukurti saugią ir pasitikėjimą skatinančią ugdymosi aplinką. Mokymasis tinkamai pasveikinti – vienas svarbiausių įgūdžių ne tik ugdant kalbą, bet ir lavinant emocinį intelektą.

KONFETI

TIKSLAS. Suteikti teigiamų emocijų, kurti draugystę ir saugumą grįstą aplinką.

PRIEMONĖS. Kartoniniai puodeliai, balionai, lipni juosta, žirkklės, kanceliarinis peilis, skylmuša, spalvotas popierius.

EIGA. Pasiūlykite vaikams padaryti popierinių skrituliukų su skylmuša (ši užduotis vaikams visuomet suteikia daug džiaugsmo). Išpjaukite popierinio puodelio dugną. Nukirpkite baliono viršūnę ir užmaukite jį ant popierinio puodelio dugno. Kad balionas tvirtai laikytųsi, sutvirtinkite jį lipnia juosta. Tada į puodelį įberkite šiek tiek popierinių skrituliukų. Iškelkite puodelį aukštyne ir patraukite baliono uodegėlę. Saugokitės... KONFETI aplink jus!

KAMUOLIO KALBELĖ

TIKSLAS. Mokyti vaikus pasisveikinti įvairiais būdais.

Tai paprastas ir lengvas klasikinis žaidimas. Vaikai sėdi ratu ir, perduodami vienas kitam kamuolį, sveikinasi. Gavęs kamuolį vaikas pasisveikina su šalia sėdinčiu draugu, o pasveikintas vaikas siunčia kamuolį kitam šalia sėdinčiam vaikui. Taip sveikinamasi tol, kol kamuolys sugrįžta pas pirmą vaiką. Ilgainiui tradicinį pasisveikinimą gali keisti pasisveikinimo eilėraštas, dainelė, o pastaroji gali būti palydima įvairiausių judesių.

KAIP VIENI KITUS SVEIKINA SUAUGUSIEJI

TIKSLAS. Supažindinti vaikus su įvairiais sveikinimo(si) ritualais.

Išsiaiškinkite, kokiais dar būdais žmonės sveikina vieni kitus (dovanoja gėlių, siunčia muzikinius sveikinimus ir kt.). Pasidomėkite, kuo skiriasi sveikinimai namiškiams, auklėtojui, Prezidentui ir pan., kokiomis progomis žmonės sveikina vieni kitus (per gimtadienį, vestuves, laimėjus konkursą ir kt.), kaip reiškia užuojauta ištikus nelaimėi, kas ir kaip tada sakoma.

KAIP ĮTRAUKTI ŠEIMĄ

Pasiūlykite tėvams kartu su vaiku rasti atvirukų ir perskaityti juose užrašytus sveikinimus, gautus įvairiomis progomis (vestuvių, gimtadienio, Kalėdų ir kt.). Pakvieskite savo atradimais pasidalyti grupėje. Pasiūlykite metų kalendoriuje žymėti vardus ir pažymėti artimųjų gimtadienių datas; paprašykite tėvų, kad papasakotų vaikams, kaip jie sveikina savo tėvus, draugus šiandien, kaip tai darė vaikystėje.

RYTO ŽINIA

Tai dar vienas paprastas ir vaikų mėgstamas užsiėmimas. Kai vaikai apsipranta grupėje ir įsigyvena į naujų mokslo metų ritmą, kiekvieną rytą galima pradėti įdomia žinute. Pavyzdžiui:

- *Pirmadienis. Savaitgalio įvykių suvestinė.* Iš pradžių papasakokite, ką veikėte savaitgalį, tada paprašykite papasakoti apie laisvadienius vaikų. Kai vaikai suvokia, ko iš jų tikimasi per pokalbį, jie ima improvizuoti, kurdami prisiminimus apie laisvadienius. Vaikams tai itin sudėtinga užduotis.

- *Antradienis. Mokslo pusryčiai.* Kiekvieną antradienio rytą pasiūlykite vaikams atlikti mini bandymą (bandymų kasdien nekeiskite, taip vaikams sudarysite sąlygas greičiau įsitraukti ir išdrįsti eksperimentuoti). Svarbu vaikus supažindinti su bandymų taisyklėmis. Galima sukurti jaunųjų mokslininkų priesaiką ir ją paversti smagiu žaidimu. Taisyklės turėtų skambėti ritmingai, kad būtų paprasta jas įsiminti ir įsisavinti.
- *Trečiadienis. Ryto matematika.* Trečiadienio rytais lydėkite vaikus smagiu skaičių keliu.
- *Ketvirtadienis. Kalbų karuselė.* Kurkite ne tik pasisveikinimus, bet ir išradinėkite naujus ir negirdėtus žodžius. Žaiskite kalbą kalbėdami greitakalbes. Klausykite, kaip skamba kitos kalbos, palyginkite jas su savo kalba.
- *Penktadienis. Linksmadienis!* Aptarkite savaitgalio orus. Tai daryti visuomet yra linksma. Žaiskite linksmus, teigiamas emocijas keliančius žaidimus. Kvieskite į svečius mylimiausius žaislus.

PASTABA. Kad šis žaidimas taptų ritualu, sukurkite ypatingą aplinką ir atitinkamus atributus, pavyzdžiui, pagaminkite ryto žinios pranešėjo kepurę. Kepurei pagaminti reikės kūno spalvos kojinių (pėdkelnių), įvairaus dydžio, šviesių ir įvairiaspalvių balionų. Balionus pripūskite, sudėkite į kojines (pėdkelnes), pradėkite dėti nuo mažiausių. Šias antenas pritvirtinkite prie kepuraitės nuo saulės. Štai turite puikią, įspūdingo dydžio žinios pranešėjo kepurę. Su tokia jūs tikrai būsite pastebėti ir, žinoma, išgirsti! Galima sukurti ryto žinios pranešėjo krėslą (šiai veiklai naudokite fotografijų sienelę ir kt.).

GARSŲ PASAULYJE

TIKSLAS. Lavinti vaikų gebėjimus skirti garsus, rimuoti panašiai skambančius žodžius.

PRIEMONĖS. Akmenukai (vaikai gali akmenukus nuspalvinti akrilinais dažais ir priklijuoti akytes), įvairūs pagaliukai, lapai ir viskas, ką galima rasti gamtoje ir kas gali skleisti kokius nors garsus, diktofonas, įvairūs muzikos instrumentai.

EIGA. Įstaigos kieme ar netoliese esančiame parke pasiūlykite vaikams paieškoti daiktų, su kuriais galima išgauti kokius nors garsus, pavyzdžiui, dviejų lazdelių, akmenukų, lapų, kaštonų ir pan., ir su jais kurti mėgstamos dainos ar eilėraštuko ritmą. Vaikų kuriamas improvizacijas pravartu būtų įrašyti diktofonu, kad

grįžę į grupę galėtumėte dar kartą pasiklausyti. Klausantis įrašų vaikams siūloma atpažinti draugų balsus, spėlioti, kokiais daiktais grojant buvo išgauti garsai. Vaikus skatinkite papasakoti, išreikšti savo įspūdžius, kaip jiems sekėsi kurti, kaip jie jautėsi, kodėl pasirinko būtent tokią dainelę ar eilėraštuką ir tokius instrumentus. Analizuokite, kokių dar negirdėtų garsų vaikai išgirdo klausydamiesi įrašų.

Galima pasiūlyti vaikams iš pradžių pasiklausyti garsų, išgaunamų įvairiais būdais (pučiant vamzdelį, burbuliuojant šiaudeliu vandenį, lėtai leidžiant orą iš baliono), o vėliau juos išgauti ir sukurti naujų.

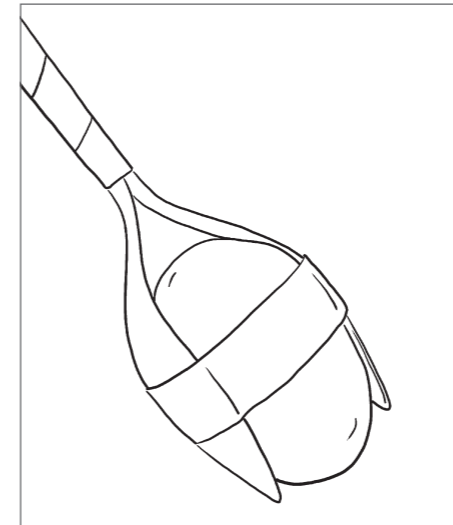
Skatinkite vaikus žaisti intonacijų, pauzių žaidimus, tą patį žodį pasakyti greitai ir lėtai, tyliai ir garsiai, pamėgdžioti gamtos, miesto garsus, pavyzdžiui, imituoti uodo žyzimą, bitės dūzgimą, musės zvimbimą, lėktuvo kilimo ar traukinio važiavimo garsą ir pan.

Atkreipkite vaikų dėmesį į tai, kad ne vien kalba, bet ir garsais galima bendrauti, kalbėtis ir perduoti savo mintis. Pasiūlykite be žodžių, vien garsais, išreikšti džiaugsmą, liūdesį, nusivylimą, pyktį ir kt. Skatinkite vaikus kurti garsinius pasakojimus, leiskite vieniems vaikams klausytis ir atspėti pasakojimų turinį. Paskui dalykitės mintimis, kaip sekėsi, kas buvo sunku, o kas lengva ir pan.

1. MARAKASAS

TIKSLAS. Mokyti vaikus kurti muzikos instrumentus iš įvairių buitinių priemonių, namie esančių daiktų.

PRIEMONĖS. Spalvoti plastikiniai tuščiaaviduriai kiaušiniai, kruopos (grikių, ryžių, sorų), pupelės, žirniai,

įvairūs karoliukai, plastikiniai šaukštai, lipni dekoravimo juostelė (jei jos neturite, naudokite paprastą lipnią popierinę juostelę; kad instrumentas būtų gražus, jį galima išmarginti blizgiais flomasteriais arba patepti kljais ir įmerkinti į blizgučius ar dažytas manų kruopas), žymekliai arba akriliniai dažai, kljiai ir blizgučiai apdailai.

EIGA. Atidarykite plastikinius kiaušinius ir įberkite kruopų (kiekvienos rūšies kruopos skambės skirtingai). Paskui kiaušinių uždarykite ir įstatykite tarp dviejų plastikinių šaukštų, apvyniokite lipnia juosta. Papuoškite savo instrumentą blizgučiais, išmarginkite turimomis priemonėmis. Dabar galite tyrinėti jų skleidžiamus garsus ir kurti ritmus įvairiems vaidinimams.

2. ŠLAMUTIS

TIKSLAS. Supažindinti vaikus su mus supančiu garsų pasauliu ir daiktų skleidžiamų garsų skirtumais.

PRIEMONĖS. Mediniai karnizų žiedai, įvairių spalvų dovanų juostelės, skambaliukai (rankdarbiams).

EIGA. Juosteles sukarpykite lygiomis dalimis ir prižiškite prie medinių žiedų. Sukūrėte šlamutį!

Jeigu prie medinių žiedų pritvirtinsite skambaliukų, jūsų šlamutis skleis dar įspūdingesnius garsus.

Šlamučių panaudojimo galimybės itin plačios. Jais galima imituoti gamtos garsus, kurti daineles, pritaikyti atliekant mankštos pratimus, improvizuoti.

❖ NE VIEN GIRDĖK, BET IR KLAUSYK!

TIKSLAI. Ugdyti vaikų nuostatą išgirsti ir suprasti kitą; plėtoti vaikų klausymosi, kalbėjimo po vieną, iš eilės ir klausinėjimo gebėjimus.

PRIEMONĖS. Mikrofonas, diktofonas, priemonės radijui, televizoriui pasigaminti (geriausiai tinka kartoninės dėžės).

EIGA. Drašinkite, skatinkite vaikus naudojantis diktofonu klausinėti vieni kitų ir suaugusiųjų to, kas jiems rūpi. Rezultatus aptarkite visi kartu. Per įvairius užsiėmimus paraginkite pratęsti draugo išsakytą mintį, kad būtų kuriama bendra istorija. Iš žaislinių ar kitų priemonių pasigaminkite radiją, televizorių. Turėdami šias priemones suvaidinkite žinių laidą, skatinkite pamėgdžioti mėgstamiausius laidų vedėjus, dainininkus ir pan. Į grupę pasikvieskite svečių, pavyzdžiui, kurį nors aktorį, muzikantą. Kalbinkite jį ir mokykite vaikus atidžiai išklaudyti svečią.

„DAIKTELIIVIMAS“

TIKSLAI. Ugdyti vaikų klausymosi įgūdžius; plėtoti kalbėjimo po vieną įgūdžius.

PRIEMONĖS. Kopijavimo popieriaus, spalvoti ir paprasti pieštukai, dėžutės ar krepšeliai.

EIGA.

1. Kartu su vaikais pasiklausykite arba perskaitykite Astridos Lindgren knygos „Pepė Ilgakojinė“ ištraukų. Aptarkite, kaip Pepė „daikteliauja“. Paskui pasiimkite krepšelius ir eikite „daikteliauti“ į kiemą arba netoliese esantį parką. Pasiūlykite vaikams prisirinkti įvairių medžių šakelių, lapų, akmenukų, gilių, kankorėžių ir pan. Grįžę į grupę su vaikais išdėliokite ir sugrupuokite surinktus daiktus, užrašykite jų pavadinimus ir nustatykite kiekvieno daikto pirmą raidę. Papildomos informacijos apie radinius skatinkite paieškoti knygoje, internete, jeigu yra galimybių, nueikite į biblioteką. Paraginkite kiekvieną vaiką papasakoti, kiek ir kokių daiktų rado, kur surado, kodėl rinko būtent šiuos daiktus, pagal kokius požymius juos sugrupavo. Veiklą galima tęsti keletą dienų. Pokalbiai apie daiktus gali paskatinti diskusijas apie ekologiją, šiukšlių rūšiavimą, gamtos apsaugą, kolekcionavimą, daiktų perteklių ir kt.

2. Dar viena „daikteliautojų“ tema jums gali atskleisti pačių netikėčiausių dalykų. Susėskite ratu ir pamąstykite apie gražius daiktus, išsiaiškinkite, kas kam atrodo gražu. Pakalbėkite apie norus, pasvarstykite, kad neįmanoma turėti visko, ko nori. Pravartu būtų padiskutuoti ir apie daiktų perteklių. Su vaikais aptarkite žaislus: kiek jų turi, iš kur gavo, ar su visais žaidžia. Galite vaikų paklausti, kokia įvairių namie esančių daiktų paskirtis, kurie

iš jų atrodo nereikalingi ir pan. Pasiūlykite vaikams kitą dieną iš namų atsinešti (prieš tai pasitarus su tėvais) niekam iš namiškių nereikalingą daiktą. Iš atneštų daiktų sukurkite ką nors nauja.

ČIA MANO NAMAI

TIKSLAI. Tobulinti vaikų klausymosi bei klausinėjimo įgūdžius; plėtoti gebėjimą patikslinti, paaiškinti, papildyti, pakartoti.

PRIEMONĖS. Miesto ar miestelio žemėlapis, mikrorajono maketas, įvairūs plakatai, enciklopedijos, nuotraukos, interaktyvi lenta.

EIGA. Paprašykite vaikų atsinešti savo namų nuotraukų ir papasakoti, kuriame aukšte, bute ar nuosavame name jie gyvena, ar name yra liftas, balkonas, terasa ir pan. Paskatinkite vaikus paaiškinti kitiems vaikams, kur jie gyvena. Susitarkite, kad pasakotojo galima klausinėti norint patikslinti, išsiaiškinti; pasakotojas gali papildyti savo pasakojimą, pakartoti, jeigu kuris nors iš grupės vaikų nesuprato. Sutarkite, kad užduoti klausimų gali trys ar keturi vaikai. Skatinkite ugdytinius klausytis atidžiai, nes vėliau visi bus pakviesti sukurti bendrą savo mikrorajono maketą. Štai tada reikės prisiminti, ką papasakojo kiti vaikai.

Vaikų patirtis plečiasi, kai aptariama, kokiomis dar priemonėmis naudojasi žmonės, kad nukeliautų iš vienos vietos į kitą, pavyzdžiui, mobiliųjų telefonų programėlėmis, navigacine įranga ir pan. Su vaikais galite aptarti (atsižvelgdami į jų amžių), kaip reikia skaityti žemėlapi, kaip jame žymimi įvairūs objektai, kokie vartojami simboliai, kas yra gaublys, kokios yra pasaulio kryptys ir kt.

KAIP ĮTRAUKTI ŠEIMĄ

Tėvams galima pasiūlyti, kad su vaikais dažniau į ugdymo įstaigą keliautų pėsčiomis, važiuotų dviračiais ar paspirtukais. Taip vykdam į darželį galės perskaityti gatvių ir statinių pavadinimus, atpažinti įvairius kelio ženklus. Praverstu būtų kartais keisti maršrutą, aptarti, ką vaikai pastebi, ką sutinka, kuo vienas maršrutas skiriasi nuo kito. Nuo namų iki darželio tėvai su vaiku gali atvykti ir grįžti namo naudodamiesi žemėlapiu ar navigacija. Pasiūlykite sukurti žemėlapi: namai – ugdymo įstaiga.

ŠEIMA IR AŠ

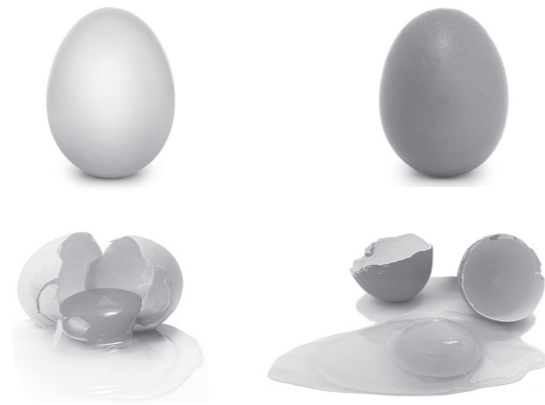
TIKSLAS. Ugdyti vaikų gebėjimus kalbėti, kai jų klausosi kiti žmonės, pakartoti, jeigu kas nors ko nors nesuprato, nenukrypti nuo minties esmės.

PRIEMONĖS. Šeimos nuotraukos, knygelės, albumai, lenta arba didelis popieriaus lapas.

EIGA. Pasiūlykite vaikams atsinešti keletą šeimos nuotraukų ir (arba) nufotografuoti namiškius patiems bei papasakoti apie savo šeimą. Su vaikais derėtų iš anksto aptarti, ką apie šeimą galima papasakoti (nurodyti šeimos narių amžių, vardą, mėgstamiausius patiekalus, įdomiausius užsiėmimus ir pan.). Detalių pasakojimo planą galima užrašyti lentoje. Vaikus drąsinkite klausinėti, jeigu jie ko nors nesuprato (kai pasakotojo kiti), pakartoti arba patikslinti informaciją, kai pasakoja patys.

Tėvų galima paprašyti, kad papasakotų vaikui apie šeimos narių profesijas, pomėgius, šeimos tradicijas. Suaugę šeimos nariai, broliai, seserys gali padėti vaikui pasirengti šeimos pristatymui ir padėti pristatyti.

Tai puiki galimybė pakalbėti apie skirtumus. Parodykite vaikams du skirtingos lukšto spalvos kiaušinius, aptarkite, kuo jie skiriasi ir kuo panašūs. Paskui atlikite bandymą. Paimkite lėkštę ir sudaužykite vieną, o paskui kitą kiaušinį. Vaikai pamatys, kad kiaušinių vidus vienodas, nors išorė ir skiriasi. Remdamiesi šiuo pavyzdžiu paaiškinkite vaikams, kad ir žmonės skiriasi savo išvaizda, tačiau jų vidaus pasaulis daug kuo panašus: visiems patinka, kai jų išklauso, pagiria, visi nori jaustis saugūs, niekam nepatinka, kai iš jų tyčiojasi.

VITRAŽAS „AŠ IR TU TARP RUDENS SPALVŲ“

TIKSLAS. Supažindinti vaikus su bendravimo vaidais ypatumais.

Suplanuokite išvyką į artimiausią parką, kaštonų alėją ar kitą gamtos objektą. Paprašykite vaikų, kad jie stebėtų aplinką ir įsidėmėtų kuo daugiau rudens spalvų ir atspalvių. Aptarkite, kokios daržovės, vaisiai ir kiti daiktai ar gamtos objektai yra tokių pat spalvų. Visus duomenis pavaizduokite vitraže.